

Rita Mikelionytė
Gailutė Urbonaitė-Narkevičienė

KALBOS ŽINGSNIAI

5

Didakta

Rita Mikelionytė
Gailutė Urbonaitė-Narkevičienė

KALBOS ŽINGSNIAI

Lietuvių kalbos mokymo priemonė, skirta V klasės arba
penktųjų mokymosi metų mokiniams

Didakta

Vilnius / Bostonas
2022

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt

KALBOS ŽINGSNIAI 5

Lietuvių kalbos mokymo priemonė, skirta V klasės arba penktųjų mokymosi metų mokiniams

Priemonės rengimą ir leidybą parėmė Kazickų šeimos fondas pagal Aleksandros Kazickienės Atminimo programą lituanistiniam švietimui remti

Dailininkas *Dovydas Čiuplys*

Maketuotojas *Vytautas Krutulys*

Kalbos redaktorės: *Gintarė Židonė, Erika Laumytė*

© Rita Mikelionytė, 2022

© Gailutė Urbonaitė-Narkevičienė, 2022

© Dovydas Čiuplys, 2022

© Leidykla DIDAKTA, 2022

Visos teisės saugomos įstatymo. Šis leidinys arba jo dalis negali būti reprodukuojama ir platinama jokiais elektroninėmis ar kitomis priemonėmis, įskaitant fotokopijavimą, įrašymą į kitas informacijos kaupimo ir atgaminimo sistemas, kompiuterių tinklus (internete) be leidėjo išankstinio raštiško sutikimo.

Draudžiama šį kūrinių, esančių bibliotekose, mokymo įstaigose, muziejuose arba archyvuose, mokslinių tyrimų ar asmeniniais tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

ISBN 978-609-442-165-5

TURINYS

Pratarmė / 4

Sutartiniai ženklai / 5

1. Smagu susipažinti su naujais draugais / 8
2. Aš ir mano draugai / 20
3. Mano kambarys / 30
4. Mano mokykla – ar yra naujokų? / 42
5. Mano metai / 54
6. Skanaus! / 66
7. Sportuoti sveika / 80
8. Laisvalaikis ir pomėgiai / 94
9. Prekybos centre / 108
10. Keliauju mieste / 120
11. Mylimi gyvūnai / 134
12. Lietuviškos šventės – Užgavėnės ir Joninės / 146

Priedai / 156

PRATARMĖ

Mieli mokytojai ir tėveliai,

Jūsų rankose – lietuvių kalbos mokymo priemonė **Kalbos žingsniai 5**, skirta V klasės arba penktųjų mokymosi metų mokiniams, gyvenantiems išeivijoje ar grįžusiems iš užsienio ir norintiems mokytis lietuvių kalbos.

Mokymo priemonę sudaro 12 komunikacinių temų, kiekvienoje jų – lietuvių kalbos gramatika ir ją įtvirtinantys pratimai. Nors ši mokymo priemonė skirta mokiniams, tačiau būtina mokytojo pagalba: paaiškinti gramatiką, perprasti pratimų logiką ir kt.

Mokytojas, naudodamasis mokymo priemone, pasieks visokeriopų kalbos ugdymo tikslų, kadangi pratimai padės ugdyti visų keturių kalbos vartojimo sričių (klausymo, kalbėjimo, skaitymo ir rašymo) gebėjimus.

Tikimės, kad mokymo priemonė palengvins mokytojų darbą ir užtikrins mokymo proceso nuoseklumą.

Dėkojame Bostono lituanistinės mokyklos ir Lemonto Maironio lituanistinės mokyklos mokiniams bei mokytojams už vertingus patarimus išbandant mokymo priemonės medžiagą.

Linkėdamos sėkmės – Rita Mikelionytė ir Gailutė Urbonaitė-Narkevičienė

SUTARTINIAI ŽENKLAI

ŽODYNAS

Ši dalis skirta temos žodynui, kurį sudaro būtiniausi žodžiai, leisiantys bendrauti konkrečia tema. Visi temos žodžiai vartojami pratimuose, todėl rekomenduojama pratimų žodžius aptarti su mokiniais: suprasti, įsiminti, gebėti vartoti.

KLAUSAU IR KALBU

Šiuo ženklu žymimi pratimai, skirti ugdyti klausymo ir kalbėjimo gebėjimus. Čia pateikiama pokalbių, kuriuose mokoma, kaip paklausti, pasiteirauti, pasidomėti, atsakyti ir kt. Rekomenduojama šiuos pokalbius mokiniams skaityti vaidmenimis.

DARBAS POROMIS

Ši dalis skirta darbui poromis. Rekomenduotina ugdyti mokinių darbą kartu, skatinti, kad atlikdami šio tipo pratimus kuo daugiau tarpusavyje kalbėtų lietuviškai.

GRAMATIKA

Taip žymimos lietuvių kalbos gramatinės žinios. Gramatika pateikiama lentelėse, su trumpais įvadiniais intarpais. Rekomenduojama šią dalį mokytojui aptarti kartu su mokiniais. Taip pat ugdyti mokinių gebėjimą naudotis gramatikos lentelėmis atliekant pratimus, kurie įtvirtina gramatiką. Šioje mokymo priemonėje gramatika pateikiama per funkcijų raišką (vietos, laiko, priemonės ir kt.).

PRISIMINK

Ši dalis skirta trumpai priminti įvairią informaciją (gramatiką, realijas ir kt.).

SKAITAU

Tai nesudėtingi skaitymo tekstai, glaudžiai susiję su tema. Po kiekvienu skaitymo tekstu yra pratimų, padedančių geriau suvokti skaitytą tekstą.

RAŠAU

Šioje dalyje daugiausia mokoma rašyti įvairių žanrų tekstus, taip pat gali pasitaikyti elementarių pratimų, skirtų ugdyti rašymo gebėjimus (įrašyti praleistas raides, žodžius ir kt.).

Apie LIETUVĄ

Šiuo ženklu žymimos sociokultūrinės žinios apie Lietuvą (žmones, papročius, maistą ir kt.). Tekstai sudėtingesni, todėl rekomenduotina skaityti kartu su mokiniais ir padėti suprasti tai, kas skaitoma, pakomentuoti informaciją ir diskutuoti teksto tema.

Mokytojo skaitomus žodžius, sakinius, tekstus rasite PRIEDUOSE.

Smagu susipažinti su naujais draugais

1. Ridenk kauliuką ir papasakok apie save.

Papasakok apie save ir savo šeimą.

Papasakok apie savo mokytoją.

Papasakok apie laisvalaikį.

Papasakok, ką veikei vasarą.

Papasakok apie savo amerikietiską mokyklą.

Papasakok, kodėl lankai lietuvišką mokyklą.

ŽODYNAS

2. Perskaityk žodžius. Ar žinai visų žodžių reikšmes?

senelis

inžinierius

žmogus

Ramonas

Ūla

Indrė

prancūzė

Karosienė

stovyklautojas

asmuo

vaikinas

lietuvis

draugė

mokinė

Lina

vadovė

inžinierė

Rokas

vadovas

mergina

Karosas

gydytoja

ponia

lietuvis

ponas

muzikantė

Ramonaitė

muzikantas

amerikietis

mokytoja

mokinsys

Vilkė

draugas

Vilkaitė

stovyklautoja

gydytojas

prancūzas

berniukas

senele

PRISIMINK

Vardai ir pavardės pradedami didžiąja raide, o tautybių, profesijų ir kiti asmenų pavadinimai rašomi mažąja, pavyzdžiui, *Rokas, Indrė, lietuvis, amerikietė, mokytojas, gydytoja*.

3. Surašyk 2 užduoties žodžius į tinkamus langelius.

Vardai	Pavardės	Profesijos	Tautybės	Kiti žodžiai
<i>Lina</i>	<i>Ramonaitė</i>	<i>inžinierius</i>	<i>amerikietis</i>	<i>draugė</i>

4. Parašyk savo šeimos narių vardus, pavardes ir profesijas.

.....

.....

.....

PRISIMINK

Klausimus pradedame **klausiamaisiais žodžiais: koks? kokia? kur? kaip? kada? ar? kiek? kodėl?**, pavyzdžiui, *Koks tavo vardas? Kokia tavo pavardė? Kur tu gyveni?*

5. Įrašyk tinkamą klausiamąjį žodį.

- Kur* gyvena tavo geriausias draugas, Sauliau?
- tau metų, Henri?
- vėl man paskambinsi, Indrė?
- tavo adresas, Rokai?
- Tomai, buvai vasarą stovykloje?
- Mokytoja, praėjo jūsų vasara?
- Ponia Aldona, jūsų pavardė?
- Lina, tu gyveni Lietuvoje?

6.

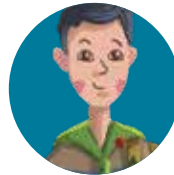
Sakinius pakeisk klausimais ir juos užrašyk. Garsiai perskaityk.
Nepamiršk klausimo pabaigti klaustuku (?).

Rokas

Vasarą aš buvau skautų stovykloje.

Rokai, ar buvai vasarą skautų stovykloje?

Saulius

Mano nauja mokytoja labai miela.

Sauliau, kokia tavo

Indrė

Mano sesers vardas yra Ūla.

Indre, koks tavo

Milda

Šiandien man nesiseka, pamečiau raktą.

Milda, kaip tau

KLAUSAU IR KALBU

7.

Kaip mandagiai kreiptumeisi ar kalbėtum su šiais žmonėmis?
Sujunk paveikslėlius su tinkamu pasisveikinimu.

1. *Labas, Indrė!*
2. Kaip laikaisi, Lina?
3. Mokytoja Milda, gal galėčiau paklausti?
4. Sveiki, pone Karosai!
5. Malonu su jumis susipažinti, pone Simai ir ponია Aldona!
6. Sveikas, Sauliau!
7. Kaip smagu tave matyti, Rokai!
8. Kaip gera tave matyti, Indrė!

Saulius

Mano tėtis dirba restorane.

Sauliau, kur tavo

Lina

Aš nebuvaу mokykloje, nes sirgau.

Lina, kodėl tu

Milda

Pamoka prasideda devintą valandą.

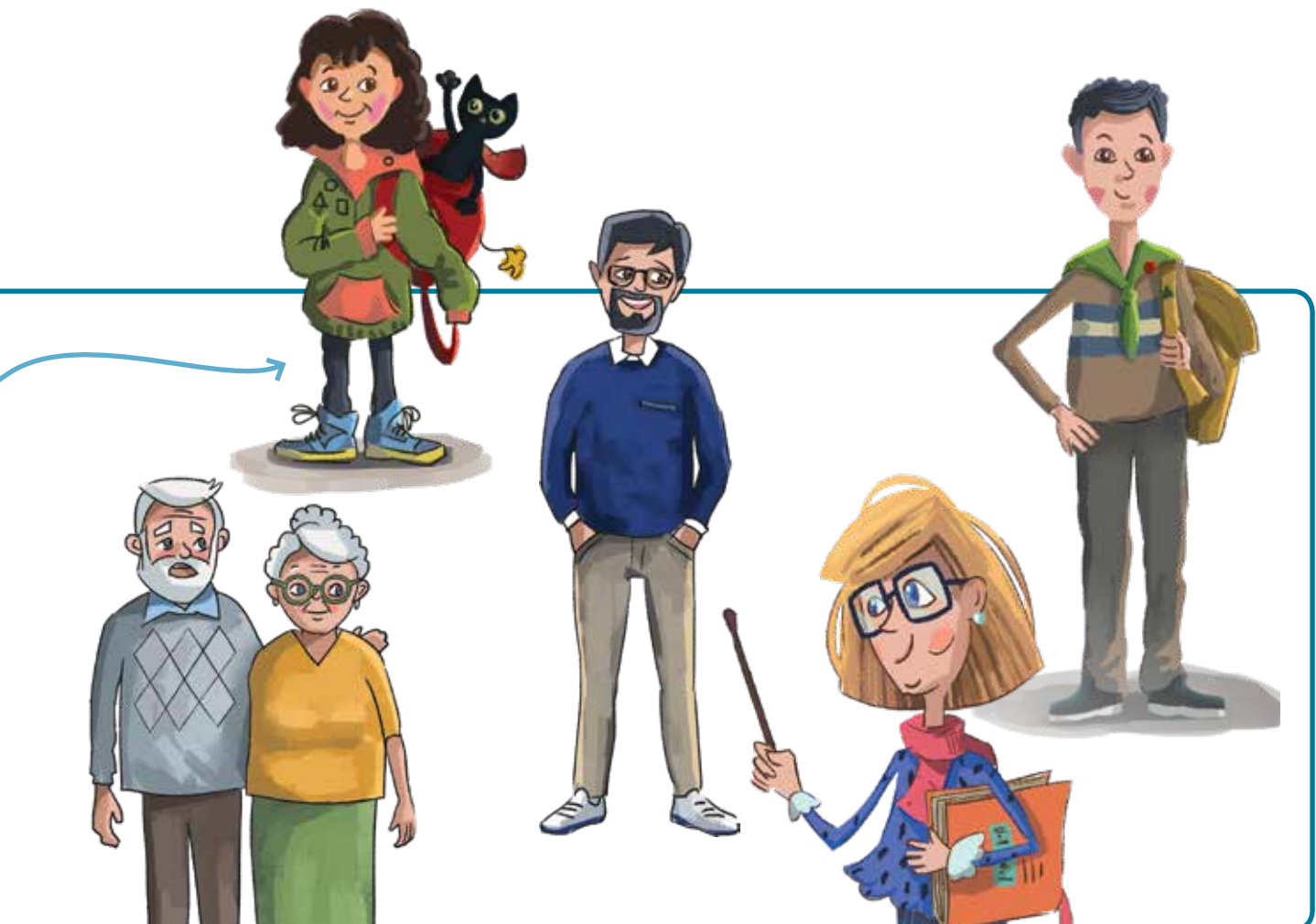
Mokytoja, kada

Henris

Henriui yra dešimt metų.

Henri, kiek tau

8.

Sakinio pabaigoje parašyk reikiamą skyrybos ženklą: tašką (.), klaustuką (?) arba šauktuką (!). Perskaityk sakinius skirtinga intonacija.

1. Sveikas, Juliau!	8. Koks tavo brolio vardas
2. Labas rytas, mokytoja	9. Malonu susipažinti
3. Kokia tavo pavardė	10. Kada man paskambinsi
4. Kiek tau metų	11. Ji yra gera mano draugė
5. Čia mano klasės draugas Julius Kairys	12. Kaip tau sekasi
6. Kur jūs dirbate	13. Sudie
7. Ar tu gyveni Lietuvoje	14. Laimingai

9.

Garsiai perskaityk pokalbį. Pasakyk, kur atostogavo Rokas ir Saulius.

Rokas ir Saulius kalbasi apie vasaros atostogas.

Saulius: – Labas, Rokai!

Rokas: – Sveikas, Sauliau! Kaip gyveni?

Saulius: – Neblogai... Šiandien buvo pirma diena mokykloje. Kaip tau sekasi?

Rokas: – Puikiai! Man dar nereikia eiti į mokyklą. Džiaugiuosi atostogomis.

Saulius: – Kaip tau gerai! O aš jau turiu namų darbų...

Rokas: – Nepavydžiu tau! Ar gerai praleidai vasaros atostogas?

Saulius: – Taip. Labai smagiai! Ar tu kur nors keliavai per atostogas?

Rokas: – Taip, su tėvais buvome Lietuvoje.

Saulius: – Mes taip pat buvome Lietuvoje!

DARBAS POROMIS

10.

Pasikalbėk su klasės draugu.

- Kur keliavai per vasaros atostogas?
- Ar vasarą sutikai naujų draugų? Papasakok apie juos.
- Kokias knygas perskaitei per vasaros atostogas?
- Kas labiausiai įsiminė iš vasaros atostogų?

11. Pažiūrėk į paveikslėlius ir papasakok, kas atsitiko klasėje.

GRAMATIKA

ABC

Dvibalsis – tai garsas, kurį sudaro du balsiai.

ai → vaikas, Dainius, laimingas, skaitai, kaip

au → sausis, Kaunas, naujas, buvau, daug

ei → šeima, Reiganas, sveikas, veikei, keistai

ie → žiema, Lietuva, tiesus, miegoti, sudie

ui → zūkis, Giluitis (ežeras), puikus, muilintis, pavėjui

uo → ruduo, Puodžiūnas, juodas, juokiasi, tuoj

12. Paklausk mokytojo skaitomų žodžių. Įrašyk praleistas raides.

au / uo

1. j.....das
2. l.....kia
3. vand.....
4. dr.....gė
5. kl.....so

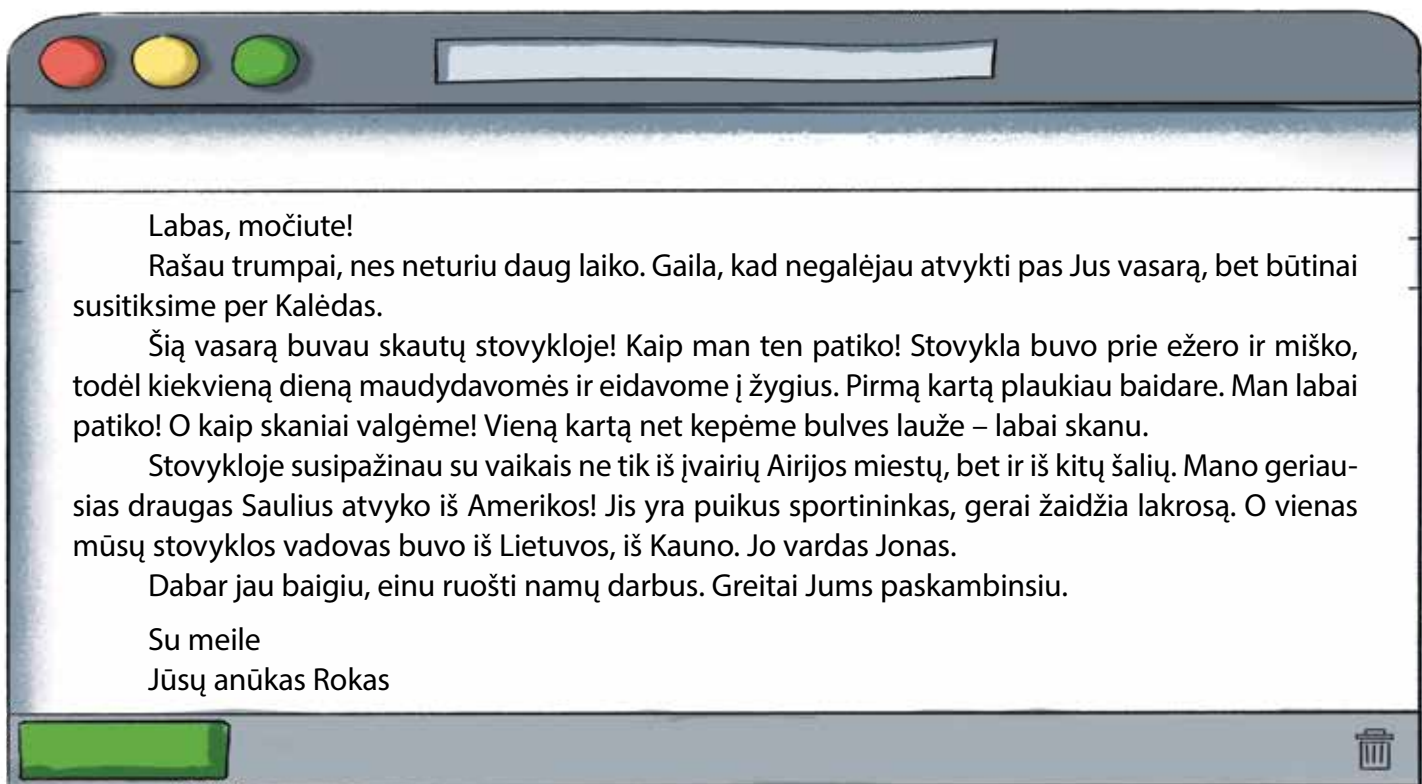
ei / ie

1. d.....na
2. m.....stas
3.na
4. l.....tuvis
5. gr.....tai

ai / ui

1. sm.....kas
2. l.....kas
3. d.....nuoja
4. ger.....
5. pask.....

13. Taisyklingai perskaityk laišką. Pabrauk visus dvibalsius.

14. Iš Roko laiško išrašyk po 1–3 žodžius su pateiktais dvibalsiais.

- ai** *trumpai,*.....
- au**
- ei**
- ie**
- ui**
- uo**

GRAMATIKA

ABC

Daiktavardžiai – tai žodžiai, kurie pavadina daiktus, žmones, jausmus, vietas ir būsenas, pavyzdžiui, *stalas, knyga, mama, Jonas, meilė, liūdesys, Lietuva, sodas, tylą, atostogos*.

Daiktavardžiai gali būti **vyriškosios giminės**, pavyzdžiui, *mokytojas, brolis*, arba **moteriškosios giminės**, pavyzdžiui, *mokytoja, sesuo*.

Dauguma daiktavardžių turi **vienaskaitą** ir **daugiskaitą**, pavyzdžiui, *brolis – broliai, draugė – draugės*.

Daiktavardžiai yra linksniuojami. **Vardininkas** – pirmasis linksnis, kuris atsako į klausimą **kas?**, pavyzdžiui, *žmogus, lietuvis, mokytojas*.

Vienaskaita	Daugiskaita
Kas yra...	Kas yra...
vaik as	vaik ai
kel ias	kel iai
broli s	broli ai
mokin ys	mokin iai
sūn us	sūn ūs
direktori us	direktori ai
vand uo	vanden ys
mama a	mam os
draug ė	draug ės
aki s	aki ys
ses uo	seser ys

15. Sugrupuok žodžius.

berniukas lietus seserys kuprinės draugė
 atostogos mokykla pavardės draugai
 stovykla debesys mokytojas sūnūs
 žmogus vasara broliai žmonės mergaitės

Mikelionytė Rita, Urbonaitė-Narkevičienė Gailutė

KALBOS ŽINGSNIAI 5, lietuvių kalbos mokymo priemonė, skirta V klasės arba penktųjų mokymosi metų mokiniams / Rita Mikelionytė, Gailutė Urbonaitė-Narkevičienė. – Vilnius: Didakta, 2022. – 160 p.

ISBN 978-609-442-165-5

Lietuvių kalbos mokymo priemonė *Kalbos žingsniai 5*, skirta V klasės arba penktųjų mokymosi metų mokiniams, gyvenantiems išėivijoje ar grįžusiems iš užsienio ir norintiems mokytis lietuvių kalbos. Šią priemonę sudaro 12 komunikacinių temų, kiekvienoje jų – lietuvių kalbos gramatika ir ją įtvirtinantys pratimai.

Rita Mikelionytė
Gailutė Urbonaitė-Narkevičienė

KALBOS ŽINGSNIAI 5
Lietuvių kalbos mokymo priemonė, skirta V klasės arba
penktųjų mokymosi metų mokiniams

Priemonės rengimą ir leidybą parėmė Kazickų šeimos fondas pagal
Aleksandros Kazickienės Atminimo programą lituanistiniam švietimui remti

Dailininkas Dovydas Čiuplys
Maketuotojas Vytautas Krutulys
Kalbos redaktorės: Gintarė Židonė, Erika Laumytė

Tiražas 1000 vnt.
10 sp. l.

Užsakymas 226669

Išleido leidykla „Didakta“, Architektų g. 184-3, LT-04206 Vilnius
Tel. (8-5) 213 77 01, el. paštas info@didakta.lt, interneto svetainė www.didakta.lt
Spausdino „Standart Impressa“, S. Dariaus ir S. Girėno g. 39, LT-02189 Vilnius

Lietuvių kalbos mokymo priemonė *Kalbos žingsniai 5* yra skirta V klasės arba penktųjų mokymosi metų mokiniams, gyvenantiems išeivijoje ar grįžusiems iš užsienio ir norintiems mokytis lietuvių kalbos.

Mokymo priemonę sudaro 12 komunikacinių temų. Kiekviena jų pradedama žodyno pratimais, skirtais susipažinti su konkrečios temos žodžiais, o pratinantis vartoti žodyną pereinama prie teorinio – gramatinio – pamato, kuris įtvirtinamas atliekant įvairius pratimus. Šios mokymo priemonės medžiaga pritaikyta ugdyti(s) klausymo, kalbėjimo, skaitymo ir rašymo gebėjimus.

Kiekviena tema papildyta sociokultūrinėmis žiniomis apie Lietuvą, šalies kultūrą, žmones, tradicijas ir kt., tad kaskart sužinosite vis ką nors nauja.

Rita Mikelionytė
Gailutė Urbonaitė-Narkevičienė
KALBOS ŽINGSNIAI

